

معرفی یک جریان پیروکلاستیک زیر آبی به کمک ساختارها و لیتولوژی‌های موجود در آن (مثالی از مجموعه آتشفشانی هزار در استان کرمان)

نادیه محمدی*^۱، حمید احمدی پورا،

۱) گروه زمین‌شناسی دانشگاه شهیدباهنر کرمان

hahmadi@mail.uk.ac.ir

nadia_mohammadi@yahoo.com

چکیده

در مجموعه آتشفشانی هزار (استان کرمان) نهشته‌های پیروکلاستیک زیادی به همراه لایه‌های گدازه وجود دارد که نشان می‌دهد فوران‌های ائوسن در این بخش از ایران، با انفجار و تولید پیروکلاستیک همراه بوده است. مطالعه دقیق یکی از این پیروکلاستیک‌ها در جنوب شهرستان راین نشان داد که نهشته مذکور در آب رسوب کرده است. این نهشته حاوی دو نوع ویژگی است که دو محیط جداگانه را برای آن نشان می‌دهد. گروهی از شواهد، نشان دهنده آتشفشانی بودن منشاء آن است، یعنی در اثر یک فوران انفجاری پیروکلاستیک‌ساز بوجود آمده است. از یکسو ویژگی‌هایی همچون قرارگیری در توالی آتشفشانی، دارا بودن زمینه‌ی خاکستر آتش-فشانی و تراکم اندک قطعات لیتیک، وجود پلاژیوکلاز شکسته و دگرسان‌شده و به صف‌شدن قطعات، تماماً نشانه آن است که این نهشته محصول یک جریان پیروکلاستیک است. از سوی دیگر ویژگی‌های دیگری در این نهشته دیده می‌شود که نشان می‌دهد، جریان پیروکلاستیک سازنده آن، در خشکی ایجاد و سپس وارد آب شده و رسوب‌گذاری کرده است، از جمله اینکه قاعده نهشته، دانه‌بندی معکوس دارد، قطعاتی از سنگ‌های زیرین در آن دیده می‌شود و لایه‌بندی واضحی ندارد. هم‌چنین وجود لوله‌های خروج آب، قطعاتی که زمینه اطرافشان ریزدانه و سفیدرنگ است و مناطق درشت‌دانه حاصل از چرخش آب، شواهد دیگری از رسوب‌گذاری این نهشته در محیط آبی می‌باشند. این شواهد می‌توانند در تشخیص و بازسازی محیط‌های قدیمی کمربند آتشفشانی ارومیه‌دختر مورد استفاده قرار گیرند.